

Til beslutningsforslag nr. B 63. Beretning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 22. juni 1989

Beretning

over

Forslag til folketingsbeslutning om mærkning af kræftfremkaldende stoffer

[af Dorte Bennedsen (S) m.fl.]

Den 14. februar 1989 fremsatte Socialdemokratiet forslag til folketingsbeslutning om mærkning af kræftfremkaldende stoffer (B 63).

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til miljøministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Kræftens Bekæmpelse.

Beslutningsforslaget blev førstebehandlet af Folketinget den 14. marts 1989.

Miljøministeren redegjorde under førstebehandlingen for, hvilken mærkningsstatus de 34 kemiske stoffer i øjeblikket har i forhold til EF-mærkningsproceduren. Endvidere redegjorde ministeren for, hvorledes stofferne er vurderet af Det Internationale Kræftforskningsinstitut, IARC, og for, i hvilke mængder de 34 stoffer anvendes i Danmark. Ifølge Arbejdstilsynets kortlægning fra 1984 anvendes ti af de 34 stoffer i mængder på mere end 10 kg pr. år, seks stoffer anvendes i mængder på mellem 1 og 10 kg pr. år, og de resterende seksten stoffer forekommer i mængder på mindre end 1 kg pr. år i Danmark.

Med hensyn til kravet om en fornyet kortlægning af forbruget af kræftfremkaldende stoffer i Danmark tilkendegav ministeren, at en sådan fornyet kortlægning vil være hensigtsmæssig, idet en kortlægning for Miljøministeriets vedkommende vil være af interesse som grundlag for prioritering af kræftfremkaldende stoffer med henblik på mærkning.

Miljøministeren tilkendegav videre, at hun fandt, at der er behov for en mere overordnet drøftelse af, hvilken strategi Danmark mest hensigtsmæssigt kan benytte for at opnå resultater i EF-sammenhæng. Ministeren tilkendegav derfor, at Miljø- og Planlægningsudvalget vil få tilsendt en status for arbejdet med mærkning af kræftfremkaldende stoffer omkring den 1. september 1989, hvori disse overvejelser vil blive nærmere belyst. Ministeren foreslog, at Miljø- og Planlægningsudvalget på baggrund af denne status tog stilling til en nærmere drøftelse af, hvilke initiativer der er mest hensigtsmæssige at iværksætte for at fremme mærkningen af farlige stoffer i EF-sammenhæng.

Endelig tilkendegav ministeren under 1. behandling, at hun ville undersøge de juridiske muligheder for at udgive en vejledende liste over de mærkningsforslag, som Danmark har fremsendt til EF.

Miljøministeren har over for udvalget oplyst:

- at Arbejdsministeriet vil gennemføre en kemikalieforbrugsundersøgelse i årene 1989-1991, der omfatter et repræsentativt udsnit af brancher m.v. Undersøgelsen forventes at omfatte ca. 8.000 stoffer og produkter,
- i hvilke mængder de 34 stoffer forekommer i Danmark, herunder en mærkningsstatus for disse stoffer i EF,
- status for mærkning af IARC's gruppe 1 og

gruppe 2A- og 2B-stoffer i EF-sammenhæng og nationalt,

- at EF-behandlingen af mærkningsforslagene vil blive søgt fremskyndet ved henvendelse til EF's miljøkommissær, og
- at Miljøstyrelsen løbende følger IARC's monografier og gennemgår disse, således at nye stoffer inddrages i mærkningsarbejdet.

Derudover har miljøministeren i sin besvarelse af spørgsmål 4 og 8 stillet af udvalget henholdt sig til oplysninger fra Direktoratet for Arbejdstilsynet vedrørende kemikaliekortlægningsundersøgelsens tilrettelæggelse og gennemførelsesperiode.

Endvidere har miljøministeren oplyst følgende over for udvalget:

I kræftmærkningsarbejdet prioriterer Miljøministeriet, hvilke stoffer der skal kræftmærkes ud fra følgende principper:

- viden om forekomst i Danmark i større mængder (ved hjælp af oplysninger fra Arbejdstilsynets kortlægning fra 1984, Toldstatistikken, oplysninger om forekomst i mange produkter m.v.),
- farlighed (IARC's opdeling i gruppe 1, 2A og 2B),
- stoffer, der i hovedsagen er reguleret via anden lovgivning (f.eks. lægemiddelaktivstoffer og levnedsmiddeltilsætningsstoffer), samt stoffer, det er irrelevant at mærke, fordi de ikke markedsføres, prioriteres ikke.

Miljøministeren har konstateret, at forslagsstillerne i det væsentligste har fulgt disse principper ved udformningen af beslutningsforslaget, idet mængderne, hvori alle de 34 stoffer forekommer i Danmark, dog ikke har været tilgængelige for forslagsstillerne.

Miljøministeren har endvidere oplyst, at status for kræftmærkningsarbejdet er følgende:

- 80 stoffer er ved foreløbig tre EF-direktiver mærket for kræftfremkaldende virkning ved sætningen »Kan fremkalde kræft« (R 45) eller ved sætningen »Mulighed for varig skade på helbred« (R 40). 7 stoffer er mærket for kræftfremkaldende virkning ved nationale danske regler,
- for en lang række stoffer fra IARC-listerne er der allerede fremsendt forslag til EF-Kommissionen om mærkning. Mange af disse stoffer er blandt de vigtigste, jf. de nævnte prioriteringsprincipper,

- Miljøstyrelsen er i gang med at udarbejde forslag til mærkning af yderligere 20 stoffer fra IARC-listerne med henblik på fremsendelse til EF i august 1989. Disse stoffer er ud fra den foreliggende viden prioriteret efter de nævnte principper,

- den resterende gruppe af stoffer på IARC-listen består hovedsagelig af stoffer, som enten ikke findes i Danmark, eller som findes i Danmark i mængder på under ét kg, eller stoffer, det er mindre relevant at mærke,

- i de danske regler og i direktivet er der en regel om, at et stof skal mærkes, hvis det er farligt, selv om stoffet ikke er optaget på listen over farlige stoffer. Således skal producenter og importører, der har oplysning om, at et stof kan være kræftfremkaldende, pligt til at mærke stoffet med »Mulighed for varig skade på helbred« (R 40) og faresymbolet »sundhedsskadelig«. For så vidt angår stofferne på IARC-listen er der jo netop oplysninger om, at de kan være kræftfremkaldende.

Kortlægningen af anvendelsen af kræftfremkaldende stoffer i Danmark, der er gennemført af Arbejdstilsynet i 1984, vedrører de stoffer m.v., som IARC havde vurderet i perioden fra 1972 og indtil da. I årene efter gennemførelsen af kortlægningen har IARC vurderet yderligere en række stoffer m.v. Miljøministeren har tilkendegivet, at en kortlægning af anvendelsen af disse yderligere stoffer vil blive gennemført ved en bekendtgørelse med hjemmel i lov om kemiske stoffer og produkter. Resultatet af den nye kortlægning kan forventes at foreligge i efteråret 1990.

Under førstebehandling af beslutningsforslaget tilkendegav miljøministeren som tidligere nævnt, at der er behov for en mere overordnet drøftelse af, hvilken strategi Danmark mest hensigtsmæssigt kan benytte for at opnå resultater i EF-sammenhæng. I lyset af gennemførelsen af den omtalte fornyede kortlægning har ministeren tilkendegivet, at en sådan status, der tillige indeholder en redegørelse for kortlægningen, vil blive sendt til Miljø- og Planlægningsudvalget i september 1990.

Miljøministeren fortolker beslutningsforslaget om mærkning af de 34 stoffer som et udtryk for, at forslagsstillerne finder, at kræftmærkningsarbejdet i EF ikke går tilstrækkelig hurtigt. Ministeren har tilkendegivet, at hun er enig

med forslagsstillerne heri, men oplyst, at der mere generelt er tale om, at arbejdet med mærkning af farlige stoffer i EF på visse punkter ikke er tilrettelagt helt hensigtsmæssigt. Således er arbejdet med mærkning af farlige stoffer ikke prioriteret højt nok i EF til, at der er tilstrækkelig kapacitet til at behandle alle de mærkningsforslag, der er indsendt til EF. Dette har medført, at det tager relativt lang tid at få behandlet stofferne i EF. Endvidere foretages der ikke en tilstrækkelig systematisk prioritering af, hvilke stoffer der er de væsentligste.

Miljøministeren har på denne baggrund tilkendegivet, at hun i henvendelsen til miljøkommissær Ripa di Meana dels vil tage spørgsmålet om en generel opprioritering af arbejdet med mærkning af farlige stoffer op og dels vil anmode om, at der tilvejebringes en mere overordnet strategi for, hvilke stoffer der prioriteres som væsentlige i tilpasningskomiteens mærkningsarbejde. Endvidere vil ministeren efterlyse en behandling af de mærkningsforslag, som Danmark har fremsendt i 1984-85, samt af de 6 stoffer fra beslutningsforslagets bilag, der anvendes i mængder på mere end 10 kg pr. år i Danmark.

Heraf følger, at miljøministeren ikke finder, at det vil være hensigtsmæssigt at bruge sikkerhedsklausulen på de 34 stoffer, idet reglerne for anvendelse af sikkerhedsklausulen betyder, at Kommissionen ifølge direktivet meget hurtigt skal tage stilling til den mærkning, der gennemføres ved sikkerhedsklausulen. »Sikkerhedsklausulstofferne« vil derfor blive presset ind som meget høj prioritet i EF-arbejdet på bekostning af andre måske mere vigtige stoffer.

Miljøministeren finder på den baggrund, at Danmark bedre vil kunne skabe den nødvendige lydhørhed hos EF-Kommissionen og de øvrige medlemslande for, at EF-arbejdet bør tilrettelægges mere hensigtsmæssigt og prioriteres bedre, hvis Danmark ikke samtidig anvender sikkerhedsklausulen på de 34 stoffer.

Miljøministeren forventer derfor, at såfremt Danmark for tredje gang bruger sikkerhedsklausulen på de 34 stoffer, vil Danmark reducere sine muligheder for at opnå resultater i EF-sammenhæng på dette område.

Under førstebehandlingen har miljøministeren tilkendegivet, at hun ville undersøge mulighederne for at udgive en vejledende liste over de mærkningsforslag, som Danmark har sendt

til EF-Kommissionen. På baggrund af en drøftelse med Miljøstyrelsen har Kommissionen erklæret sig enig med ministeren i, at miljømyndighederne i Danmark uden at være i strid med direktivet kan udgive en sådan liste over fremsendte mærkningsforslag, såfremt listen kun har vejledende og oplysende status, men ikke er bindende.

Listen kan fungere i Danmark, indtil stofferne er optaget på listen over farlige stoffer efter at være behandlet i EF. Listen vil være et redskab til producenter og importører, der som nævnt har pligt til at mærke farlige stoffer, der ikke er optaget på EF's liste over farlige stoffer.

Det er miljøministerens forventning, at mange producenter og importører vil benytte mærkningerne på en sådan liste, bl.a. fordi flere brancheorganisationer har tilkendegivet, at udgivelsen af en sådan liste vil være en stor hjælp.

Miljøministeren har således tilkendegivet, at hun finder, at Danmark i denne sag bør arbejde for at få arbejdet med mærkning af farlige stoffer i EF til at fungere hurtigere, mere smidigt og mere effektivt.

Miljøministeren vurderer, at den mærkning af kræftfremkaldende stoffer, som beslutningsforslaget ønsker fremmet, i væsentligt omfang vil være tilgodeset dels ved udgivelsen af den vejledende liste og dels ved en præcisering af producenters og importørers pligt til at foretage mærkning af de farlige stoffer, der ikke er optaget på listen over farlige stoffer.

På baggrund af drøftelserne med udvalget agter miljøministeren at iværksætte følgende:

- at udgive en gang årligt en ajourført liste over, hvilke mærkningsforslag Danmark har sendt til EF, som en vejledning til producenter og importører, andre myndigheder m.v.,
- at rette henvendelse til EF's miljøkommissær for at bede denne om at tilvejebringe en mere overordnet strategi for Kommissionens arbejde med mærkning af farlige stoffer samt generelt fremskynde dette arbejde. I henvendelsen endvidere at bede om at fremme behandlingen af de stoffer fra beslutningsforslagets bilag, der anvendes i mængder på mere end 10 kg pr. år i Danmark, samt af de mærkningsforslag, der i 1984-85 er fremsendt til EF,
- at gennemføre en registrering af anvendelsen i Danmark af de kræftfremkaldende stoffer, som IARC har vurderet siden 1984, hvor Ar-

bejdstilsynet senest kortlagde anvendelsen af kræftfremkaldende stoffer i Danmark. Resultaterne forventes at foreligge i efteråret 1990, og

- at sende Miljø- og Planlægningsudvalget i september 1990 en uddybet status for arbejde med mærkning af farlige stoffer, herunder en redegørelse for ovennævnte kortlægning, samt en redegørelse for, hvilken strategi ministeren vil følge med henblik på at opnå resultater i EF-sammenhæng. Med hensyn til tilrettelæggelsen af denne strategi agter mini-

steren at høre særlige interesseorganisationer som f.eks. Kræftens Bekæmpelse om forslag til en strategi.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) kan tilslutte sig ministerens vurderinger i beretningen.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) anerkender, at beslutningsforslaget ikke blev vedtaget som fremsat, og tager derudover ministerens besvarelse til efterretning.

P. u. v.

AHLMANN-OHLSSEN
formand